1990 H:8-1 Fon

V. évf. 1. szám
február 15–28.

MKKE
KÖZMŰVELŐDÉSI BIZOTTSÁG
LAPJA

támpont

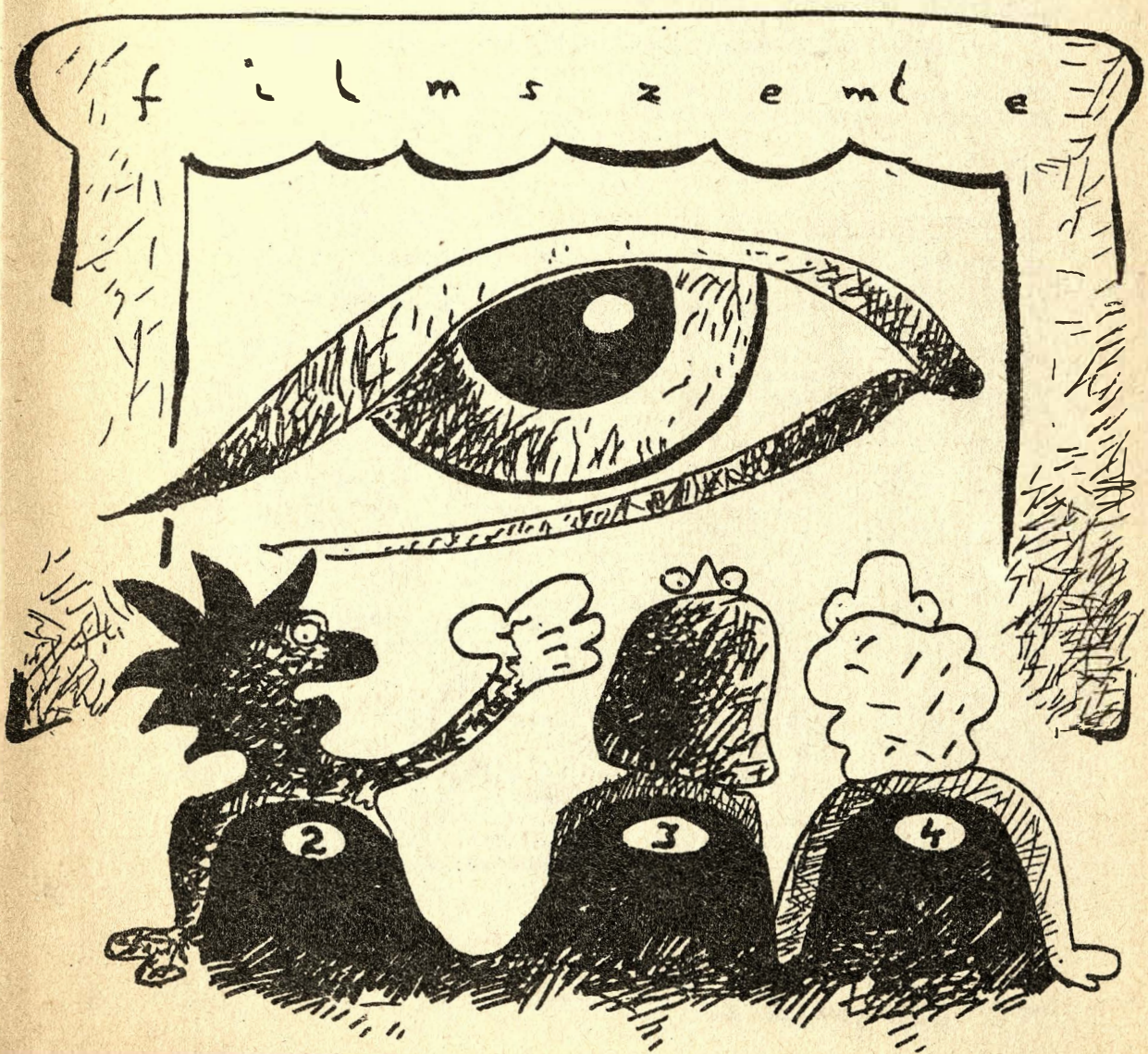

Kanuk Disc műsora

1990. február 16-án, pénteken 19.3o-02.oo-ig:

Skorpió együttes koncertje

NON-STOP FUNKY & SOUL DISCO /D.J.: Szeles Tibor/

MOZIFILMEK: Ne ébreszd fel az alvó zsarut!
/francia krimi, fsz.:A.Delon/
Call girl ötszázért /am., fsz.: Barbra Streisand/

VIDEOFILMEK
TEAHÁZ
SALÁTABÁR
CASINO

Műsorelőzetes

1990. február 23-án, pénteken:

BENKŐ LÁSZLÓ és barátai koncertje

Közgázosoknak a jegyár: 40,-Ft
Mindenkit szeretettel várunk!

Az ÖRÖKMOZGÓ mozi februári műsora /MÁTRA MOZI/

o2.15.	18.oo	Fűrészpor és ragyogás / Bergman, 1953 /
	2o.oo	Zazie a metrón / Louis Malle, 196o /
o2.16.	18.oo	Zsebtolvaj / Robert Bresson, 1959 /
	2o.oo	A hetedik pecsét / Bergman, 1956 /
o2.17.	18.oo	Gyalog-galopp / T Gilliam, T Jones, 1974 /
	2o.oo	A nap vége / Bergman, 1957 /
o2.18.	18.oo	Egy szelíd asszony / Robert Bresson, 1969 /
	2o.oo	Szerelmi lecke / Bergman, 1954 /
o2.19.	18.oo	A hetedik pecsét / Bergman, 1956 /
	2o.oo	Dekameron / Pasolini, 197o /
o2.2o.	18.oo	Gyalog-galopp / T Gilliam, T Jones, 1974 /
	2o.oo	Canterbury mesék / Pasolini, 1971 /
o2.21.	18.oo	A nap vége / Bergman, 1957 /
	2o.oo	Az ezeregyéjszaka virágai / Pasolini, 1973 /
o2.22.	18.oo	Álombrigád / Jeles András, 1983 /
	2o.oo	Arc / Bergman, 1958 /
o2.23.	18.oo	Stalker I-II. / Tarkovszkij, 1979 /
o2.24.	18.oo	Angyali üdvözlet / Jeles András, 1984 /
	2o.oo	Szűzforrás / Bergman, 1959 /
o2.25.	18.oo	A tükör / Tarkovszkij, 1974 /
	2o.oo	Az ördög szeme / Bergman, 1959 /
o2.26.	18.oo	A gránátalma színe / Szergej Paradzsanov, 1967 /
	2o.oo	Dekameron / Pasolini, 197o /
o2.27.	18.oo	Arc / Bergman, 1958 /
	2o.oo	Canterbury mesék /Pasolini, 1971 /
o2.28.	18.oo	Caravaggio / Derek Jarman, 1986 /
	2o.oo	Az ezeregyéjszaka virágai / Pasolini, 1973 /

— támpont 2 —

JÉZUS UTOLSÓ MEGKISÉRTÉSE

Kovács Ágnes

Nem tudom mikor hallottam erről a filmről először, de amikor megpillantottam a cimét a moziműsor bemutatók részében, motoszkált emléleimben valami botrányról, betiltásról, szóval, hogy ezzel a filmmel "volt valami". Valóban, amikor először játszották nyilvánosság előtt hangos felháborodások, tüntetések követték a premiert és ezek a megmozdulások néhol el is érték céljukat, a filmet levették sok mozi műsoráról.
Na, ha ekkora felhajtás van miatta, akkor biztosan jó!- gondoltam az " átlagember" eszével és el is mentem a Művészbe jegyet váltani. Beültem hát, hogy megtudjam mi az, ami miatt többek között annyi olasz, amerikai, angol, no és pesti tűzbe jött. Ültem, ücsörögtem, néztem a filmet és közben azon gondolkodtam hogy mikor jön már az a valami, az a meghökkentő, az ami miatt... - még az is megfordult a fejemben / mert ilyen híreket is hallottam /, hogy esetleg azt /azokat/ a részeket kivágták. Akkor még nem tudtam, hogy az a film, amire a cím is utal, csak kb. másfél óra múlva kezdődik. De hát addig is ültem csendesen és láthattam egy szép bibliai történet szintén szép feldolgozását. Fantasztikus szinekkel, /az egész egy régi,szinezett képeslapra emlékeztetett/ fülbemászó zenével /Peter Gabriel/, gyönyörű tájakkal. Néha felvillantak részletek a "Jézus életéből" /szintén film/,könyvekből /Quo vadis/, versekből/ /" Mikor a lelkem roskadozva vittem..."/, amelyek szintén e témából merítettek.
Igaz ugyan,·hogy a látszólag meg-megakad egy furcsa résznél; /Jézus baltával/, de egészen Jézus haláláig minden képsor halad a maga utján. Egészen Jézus keresztrefeszitéséig, amikor is megkezdődik ama másik film, kezdetét veszi az utolsó megkisértés. Jézust a sátán ezuttal egy anyagalarcú-és ténylegesen is azleányzó képében keresi fel. És ekkor - itt van végre a botrány- Jézust el lehet téríteni, leszállva a keresztről, mint egyszerű hétköznapi ember felfedezi a földet, az életet,a szerelmet. a boldogságot. Némi zavar azért adódik felhőtlennek látszó életében; Magdolna még születendő gyermekével egy napon"köddé válik" és Jézusunk egyedül marad. De nem sokáig. Hamarosan 'újabb" Magdolnával vigasztalódik. Nincs is ebben semmi rossz, hiszen Jézus, Isten így száll majd át emberből emberbe, s Isten valahol mindannyiunkban benne lesz ezáltal.Vagy legalábbis így nyugtatja meg a még azért sokszor lelkiismeretfurdalást érző Jézust órangyala, kinek mellesleg örökifjú volta egy fikarcnyi gyanút sem ébreszt a körötte élő emberekben.Vagy nem is kell, hogy ébresszen?De hát tudják-e a többiek, hogy ő angyal és hogy Jézus Jézus?...de akkor mit kezdenek a "másik"Jézussal, aki ott él közöttük?,... vagy ők már azt is tudják, hogy ez a Jézus már nem az?...vagy mindegy? A lényeg az, hogy az emberiségben és az egész világban valahol ott van Isten, az-az,hogy mi magunk Isten részei, együtt pedig Isten/ek/ vagyunk. Ez a gondolat számomra roppant megkapó, már csak azt nem értem mi köze ehhez ebben a formában Jézusnak? Mert ha az emlitett nemzedékről nemzedékre áramló folyamról neki kell gondoskodnia, akkor bizony még sok Magdolnával kell, hogy összehozza a sors./nem merek Istent mondani/.De visszakanyarodva: alényeg az, hogy Jézus nem tudott ellenállni a kísértésnek. De valahol ez nem is probléma, hiszen

ahogy a filmbeli Saulus mondja az embereknek nem magára Jézusra, hanem a "Messiásra",a "Megváltóra" van szükségük, tehát tulajdonképpen Jézusnak elég lett volna kitalálni egy embert, akit ő pl. Jézusnak"keresztel el",és róla prédikál, nem kellett volna azzal fárasztania magát, hogy közben még ő maga is az a bizonyos Messiás, elég lett volna az emberek lelkébe plántálni"a már eljött a ti megváltótok" tudatot és ezzel kész! Hát nincs kész! Az egész film nekem olyan érzés, mint mikor egy száll rózsát cserépbe akarnak ültetni.Miért kell Jézust ilyenné formálni? Miért kell egy varázslatos történetet, egy tiszta "mesét" besározni? És bár az "új" Jézus valahol közelebb állna hozzám, mint isteni társa, mégis elutasító voltam minden "újjal" szemben, mert nem éreztem illőnek a tisztaság utáni valóságot. Nem éreztem, hogy egy lágyan zengő, megszokott muzsikát most másként kellene hallgatnom, máshogy kellene a megnyugtató hangokat meghallanom. Nem lustaság, hanem egyfajta tisztelet az, ami elválasztott az "újtol", a "mástól". Nekem ez a film túl sok volt"így együtt." Nem tudom hova tenni magamban; se jobbra, se balra. Ez egyik oldalon a logikát, a másik oldalon a fantáziát keresném. A kettő között lenne a film "igazsága"? Középen?...

KÖZGÁZ FILMKLUB:

Újra indul a KÖZGÁZ FILMKLUB "Bevezetés a filmművészetbe IV, sorozata

II. 19.	19.oo	Antonioni:	Kiáltás
	20.oo	Bergman :	A nap vége
II. 21.	18.oo	Chytilova:	Százszorszépek
	20.oo	Parker :	Angyalszív
II. 26.	18.oo	De Sica :	Csoda Milánoban
	20.oo	Wajda :	Igéret földje
II. 28.	18.oo	Schrom :	A nap vége
	20.oo	Bódy :	A kutya éji dala

A minden filmre érvényes bérlet ára: 300 Ft
A bérletek csak fényképpel érvényesek.
Bérletek az MKKE Közművelődési Titkárság-án kaphatók, a III.em. 358-as szobában , naponta 10 és 16 óra között.

JAZZ

lapzárta után....
Gothe Intézet - Közgáz Jazz Klub

DRÜMMELE-MAA jazztrió Február 19. hétfő 19.3o óra
Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem
új KLUB / az alagsorban / a főépületben

Christoph Haberer - dobszet, elektronika
Stefan Bauer - vibrafon, marimba, szintetizátor
Rames Shotam/India/ - indiai ütőhangszer

Cimino: A sárkány éve

Barotányi Zoltán

Emberi civilizációnk immár sokezer éve egy hatékony és bizonyos szempontból rejtélyes médium, a nyelv segítségévvel tartja fenn magát, egy olyan eszközzel, egyaránt alkalmas kommunikációra és exkommunikációra, önkifejezésre és ölésre. Mégis, mintha ezen biztonságosnak és felülmúlhatatlannak hitt fenomén jelentősége kérdőjeleződne meg, legalábbis bizonyos kulturális mitoszok tekintetében. Már Roland Barthes felfigyelt az ötvenes években arra a jelenségre, hogy eme filmekben a nyelvi, verbális formát felváltja egy sajátos gesztusnyelv, a fegyverek nyelve, az erőszak mint kifejezési forma - mindez egyfajta fesztelenséggel társulva.

Nem is olyan meglepő ez, hiszen az egymással szembenálló jó és rossz közötti nyelvi párbeszéd nem vezethet semmi "jóra", legfeljebb a jó korrumpálódásához járulna hozzá, az esetleges párbeszédtöredékek csak a pozíciók újbóli és újbóli megerősítését szolgálják és "csak" a végső összecsapást tolják ki újabb és újabb határokig. A cselekmény irányításában jóval nagyobb szerepe van az erőszaknak; brutális akciók sorozat tartja sínen a történést egészen a happy end-ig / vagy esetleg az unhappy end-ig /. Michael Cimino filmje sem vállalkozik többre, mint hogy a gengszter és zsaru filmek hagyományait ötvözve elkészítsen egy újabb illusztrált képeskönyvet valamennyi toposz felhasználásával. Ami új /azért ez sem annyira új /: a film valamennyi fontosabb szereplője kisebbségi - a bűnösök és bűnüldözők egyaránt félig-meddig integrált személyek. A háttérben pedig, diszkréten meghúzódva, ott az a bizonyos WASP / fehér-angolszász-protestáns/társadalom. A zsaru / Mickey Rourke / lengyel - igen hát persze: a keményfejű, akaratos lengyel képe rémlik fel, aki mindent feladva harcol a jó ügyért / vagy a jónak vélt ügyért /. Felrémlik Poniatowski marsall és a lengyel Légió képe - ahogy hőseink beszédet mond rendőrei előtt - hát szakasztott mint egy ulánustiszt a samosierai csata előtt; meg Bem, csak épp Alexander Petrovics - nem a kosárlabdás, te szerencsétlen! - hiányzik nyomozónk mellől. Helyette ott a tüzről pattant TV-riporternő / félig japán,félig kínai / - keleti érzékenység, nyugati erőszakosság - garantált kombináció: legjobb a kamerát torkig lenyomni, hadd gyönyörködjön a TV néző. Lengyelünk, mint a bősz bika ront az ellenre, szitok és káromlás, mi elhagyja az ő száját / a leggyakoribban előforduló szó a szaporító ige különböző nyelvi funkcióban /. Vele szemben a sárga veszedelem / az ősellenség! /: a kínai maffia, élén egy ravaszul kegyetlen és kegyetlenül ravasz ifjúval. Mindenki csak az összecsapást várja, ami persze be is következik / amúgy, ahogy a végkifejlet felé haladunk úgy zuhan a film a műfaj átlagához képest amúgy korrekt színvonala / - győz a középeurópai szellem. Rendezőnk az egyaránt kiüresedett sablonok közül a happy end-et választja - márminthogy a magánélet szintjén, egyébként az előadás zavartalanul folyik.

Az ÖRÖKMOZGÓ műsora / Mátra mozi, Bp. VII., Lenin krt. 39./

Négy remek sorozatot láthatunk februárban:

1. INGMAR BERGMAN ÉLETMŰ SOROZAT I.RÉSZ

"Film, mint álom, film mint zene. Nincs még egy művészet, amely oly könnyedén lépne át köznapi öntudatunkon, mint a film, amely oly akadálytalanul jutna el érzéseinkhez, lelkünk félhomályos mélységeibe. Látóidegünk aprócska tökéletlensége, sokkhatás: huszonnégy megvilágított négyzet másodpercenként, közöttük sötétség, a látóideg nem érzékeli a sötétséget. Amikor a vágóasztalon kockáról kockára hajtom előre a filmszalagot, még mindig érzem a varázslás szédítő gyerekkori érzését: a sötét ruháskamrában lassan forgattam előre a filmet, képről képre és néztem a szinte észrevehetetlen változásokat, aztán gyorsabban hajtottam, és amit láttam: megmozdult. A néma vagy beszédes árnyak nyíltan szólnak legtitkosabb érzéseimhez. A forró fém szaga, az imbolygó, rebbenő kép, a máltai kereszt zörgése, a hajtókar a kezemben." /Ingmar Bergman: Laterna magica/

Az életmű sorozat első részében Bergman 1947 és 1960 között készült filmjei kerülnek bemutatásra. E filmek jó részét vagy egyáltalán nem, vagy csak igen ritkán láthatja a magyar közönség.

2."VÁLSÁG-KOMIKUM" - GROTESZK ÉS ABSZURD FILMKOMIKUM

"Az abszurd nem aramlat, nem divat, vagy - mint vélték - betegség. Már a kezdetekben megállapíthatjuk róla: válságjelenség." /Nicolae Balota/ S vajon nem tekinthetjük-e ugyanígy válságjelenségnek, az értékek pusztulásának és a világot elrendező emberi erő hiányát is kifejező minőségnek az európai groteszket? Sorozatunkban a "válságkomikum" filmművészeti példáiból idézünk néhányat, így kerülhet egy sorba a filmszatíra, a groteszk, az abszurd filmkomikum. Azt próbáljuk nyomon követni, hogyan vezet az út az "új elbeszélés" építő rombolásáig, melyről Bíró Yvette Proudhon-t idézve joggal állapítja meg: "Az irónia az igazi szabadság." /Filmvilág 89/7 /

3. FILM ÉS KÉPZŐMŰVÉSZET I. - "A FESTÉKTŐL A FÉNYIG"

Sorozatunkban a festeszet és a film lehetséges kapcsolatát vizsgáljuk. Nem direkt analógiákat keresünk, sokkal inkább a festészeti és általában a képzőművészeti látásmód filmbeli érvényesülését, inspiráló, ihlető hatását. "Valóban, a festészet akkor hatja át legjobban a rendező munkáját, amikor a rendező a filmművészet sajátos eszközeivel próbálja megteremteni a valódi festészet erényeit..." /Domenico Purficato/ Ezúttal Robert Bresson, Andrej Tarkovszkij, Derek Jarman, Szergej Paradszanov és Jeles András két-két filmjét vetítik.
/ Ehhez kapcsolódik a Filmvilág Film és képzőművészet cimü 1987/9-es sz./

4.A HÓNAP FILMJEI - Pasolini: Az Élet trilógiája
Dekameron
Centerbury mesék
Az ezeregyéjszaka virágai

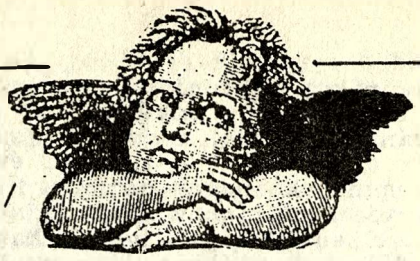

A találkozások színháza.....

/ Beszélgetés Regős Jánossal
a Szkéné igazgatójával /

I.

-A Szkéné Színháznak alapítása óta a Budapesti Műszaki Egyetem ad otthont.Milyen a kapcsolat a színház és a befogadó intézmény között?

-A Műegyetem szereti a saját színházát.Persze itt is vannak ellendrukkerek,de szerencsére azért a drukkerek többen vannak.
Nagyon sokszor megkérdezik,hogy lehet az,hogy a Műszaki Egyetemen működik egy ilyen színház.Erre többnyire azt szoktam felelni,hogy jellegzetes előítélet,ha valaki azt hiszi,hogy mondjuk egy Bölcsész Karon jobban lehet színházat csinálni.Tudniillik én inkább azt tapasztaltam,hogy itt nyitottabbak,érdeklődőbbek az emberek.Mivel mérnökök,mérnökprofesszorok vesznek körül bennünket,meg diákok,műszakis diákok,ezért őket -mivel más szakmában vannak- inkább az egészséges kíváncsiság az,ami idehozza és ami a véleményüket vezeti, semmint ezer felől befolyásolt előítéletek.

-Kikből áll össze a színház közönsége?

-Közönségünk kilencven százaléka egyetemista.Ha belegondoltok,akkor ennek a rétegnek,ami nem egy kis réteg,legalább 100-150 ezer ember,egyszerűen ebben a városban nincs egy olyan színháza,amelyikben igazán jól érezné magát.Mert vannak a profi színházak,az egyfajta színház,de itt lazábban lehet viselkedni,nem is túl drágák a jegyek,és a művészi arculata is nagyon nyitott,mindenféle dolgot képes befogadni.
A Szkénében mindig egy kicsit familiáris a közönség,családias az előadások hangulata.Nagyrészt telt ház előtt játszunk,ami azért nem kis szó.Hiszen nincs közönségszervezésünk,szájpropaganda van, meg némi plakátolás.

-Milyen a színház gazdasági háttere?

-Amióta a Soros Alapítványból részesülünk,azóta úgy egymillió körüli összeg jut évente a programokra.Ezen kívül a Műegyetem biztosítja az infrastrukturát,ami nem egy olcsó dolog egyébként,valamint a Fővárosi Tanács céltámogatást ad egy-egy előadásunkhoz.
Nálunk a színészek rendkívül olcsón lépnek föl,vannak,akik még ingyen is,mert mindenki megérti,hogy szegény színház vagyunk.Ezt most nem panaszkodásképp mondom,mert szerintem ez a színház akkor is megélne,ha egy fillért sem kapnánk.

-A nézőtéren legfeljebb 100-120 ember fér el.Nem gondolod,hogy túl kicsi ez a színház?

-De,kicsi de hát én nem is szeretném,ha nagyobb lenne.
Egy színház mérete nagyon kényes dolog.Ez a 11-szer 14 méter úgy tűnik,hogy arányaiban éppen jó.Tehát,ha mondjuk bővíteni akarnánk a nézőteret,és az előcsarnokot a színháztérhez kapcsolnánk -erre lenne mód- egy cső keletkezne.De az,hogy az embereknek egy ilyen "csőben" kellene ülniük,túlontúl meghatározná az előadás légkörét. Igy viszont ez a bizonyos meleg,vagy forró karéj,ami körülveszi az előadásokat,még meg tud maradni.Hát,kicsit szorosan ülnek az emberek,de... Ha tudnánk valami pénzt szerezni,akkor az első dolgunk az lenne,hogy a nézőteret kicsit kényelmesebbé tegyük.
Egyébként már többször is felmerült,hogy kiköltöztetnek bennünket, de szerencsére nincs hova.Mondjuk az nagyon jó lenne,ha egy ilyen nagy egyetemnek,vagy a budapesti egyetemeknek közösen lenne egy kultúrális központja.Ugyanakkor a Szkénének az a nagy előnye sok más hasonló intézménnyel szemben,hogy itt csak színházat kell csinálni.Ez egy nagy előny,hogy itt nem kell discot,vagy különböző

szakköröket tartani.Ha ez mondjuk egy ilyen klubként működne,akkor nem lenne belőle Szkéné.
A színházban csak színházat szabad csinálni.
-Mik a terveitek a tavaszi évadra?
-Eléggé sokmindent csinálunk most.
Az Arvisura Színház,mely saját társulatunk,három darabot tart műsoron.A Szentivánéji álmot,a Magyar Elektrát és a Mester és Margaritát,főleg ez utóbbit játszuk.Négy éve mutattuk be,és most októberben egy új szereposztásban újítottuk fel.Az együttes áprilisban Angliában turnézik,Liverpoolban egy fesztiválon veszünk részt.
Másik fontosabb esemény,hogy egy nagyszerű előadást sikerült idehoznunk,Mrozek:Mulatság-át,ami még eredetileg TV-játéknak készült. Bán János,Dörner György és Gáspár Sándor játszanak benne és Árkosi Árpád rendezte.Ugy néz ki,hogy havonta négyszer,ötször tudjuk játszani.Az egyik legerősebb pontnak érzem ezt az előadást ebben az évadban.
Van még egy érdekes dolog,ami szintén októberben kezdődött,ez az Utolsó Vonal akciói.Az Utolsó Vonal különféle művészek laza társasága-van köztük költő,iparművész,profi színész.Havonta egy-egy ilyen műsort csinálunk a Szkénében,folyóirat jelleggel.Rendkívül szubjektív antiszínházi esemény.Az egész valahogy a 20-as évek irodalmi kabaréit idézi meg,vagy azokat a lazább összejöveteleket,amiknek nincs konkrét színházi formája,nagyrészt improvizáción alapszik, de azért mindegyiknek van címe,forgatókönyve.A következő akció "Francba az őszinteséggel" címen február legvégén kerül műsorra.
Egy másik ígéretes ügy,hogy több vidéki színházzal sikerült megállapodást kötnünk,hogy újonnan bemutatott kamara jellegű előadásaikat elhozzák a Szkénébe.Igy már februárban látható nálunk Edward Bond A balhé című darabja a szolnoki Szigligeti Színház Szobaszínházának vendégjátékában.
Márciusban a Tavaszi Fesztivál keretében rendezett Országos Kamaraszínházi Találkozó egyik helyszíne leszünk.Ebben a hónapban egyébként mindössze három estén nem játszunk.
Megemlíteném még a B-kategóriás -amatőr- rendezők vizsgaelőadásait, amiket egy hétvégén,egésznapos műsorokban,fesztiválszerűen szeretnénk bemutatni.
Ezeken kívül,a színház profiljának megfelelően külföldi táncegyüttesek,mozgásszínházak vendégszerepléseire is sor kerül.Érdekesnek ígérkezik az egyik svájci csoport munkademonstrációja,ami tulajdonképpen egy nyilvános próba.Ennek során megismerhetjük,milyen módszerekkel dolgoznak,elbeszélgethetünk velük.
-Szó volt a saját társulatról.Hogyan áll össze ez a csapat?
-A saját társulat önálló egyesületként működik,félprofi együttes. Van egy ösztöndíjas része,akik a Sorostól kapják a támogatást -12 - 13- ember,a többiek stúdiósok.
Általában esténként tudunk jól próbálni itt a színházteremben,illetve délelőttönként,de ezt nehéz egyeztetni a társulat tagjaival, hiszen nagyrészük valamilyen "civil" állásban van.Ezenkívül úgy néz ki,hogy a Közgázon is kapunk próbatermi lehetőséget.
-Hogyan lehetséges,hogy a Szkéné életben tudott maradni,míg a többi amatőrszínház gyakorlatilag kihalt?
-Elsődleges oka,hogy itt van egy terem,amelyik színházi előadásokra alkalmas.Hogy ez a terem fel van szerelve minimális eszközökkel, ami ehhez szükséges,hogy ezt a termet a Műegyetem fűti,biztosítja a személyzet bérét,kifesti a falakat,ha kell,stb,stb;tehát,hogy a Műegyetem ezt a termet biztosítja.
A másik alapfeltétel talán én magam vagyok.
79-ben,amikor idejöttem,akkor volt egy olyan alapelképzelésem,hogy itt egy befogadó-bemutató fórumot kellene csinálni,európai szellemben,aminek az egyik fő célja,hogy senkit se zárjon ki,aki tisztességes és minőségi munkát produkál.Próbáltunk úrrá lenni. a

különböző művészek között lévő ellenségeskedéseken,hogy inkább a munkában találkozzanak,ott próbáljanak egymással versengeni,tehát a műveken,és ne a személyeskedéseken keresztül.
Másik fő irányelvem,hogy ne hozzunk ide olyasmit,ami már fáradt, öreges,lejárt.
Az egész színház egyébként személyes kapcsolatokon alapul.Minimális bürokrácia,maximális személyes felelősség.Azok tudtak itt megmaradni,akik ugyanilyen szellemben dolgoztak.Tehát,hogyha látok én egy eldobott almacsutkát a színházteremben,akkor ugyanúgy felveszem,mint igazgató,vagy odébbrakok egy dobogót,hogyha szükség van rá,mint ahogy én döntöm el a színház nagy kérdéseit is.
Fontos ez a teljes spektrumot átfogó felelősség,a házigazdaszemlélet,hogy ezt a keveset,amije van a színháznak,megbecsüljük.
-Valójában az egésznek a célja a találkozás.Ez egy olyan hely,ahol különböző művészek találkozhatnak,a műalkotásaikon keresztül szövetséget köthetnek,elválhatnak,új formában,új együttesben újra megjelenhetnek.És nekem -és a színház teljes kollektívájának az a feladatunk,hogy ebben segítsünk.
A színház amúgy is egy nagyon sérülékeny és könnyen elhaló művészeti forma.Igy alapvetően fontos,hogy ami meg akar születni,vagy ami már él,arra nagyon vigyázzunk,hogy ne haljon el.Hiszen annyira kevés dolog tud megszületni ebben az országban.

/Az interjút készítette Messing Vera és Okrutay Miklós/

SZINHÁZI BEMUTATÓK - JANUÁR ——— Messing Vera ———

Januárban, miközben elzárva a világ eseményeitől könyvtárakban, vagy otthon kucorogva tanultunk, a színházakban valóságos bemutatóözön volt. Mi sem láttunk sajnos egyet sem, így most csak az érdekesnek tünő előadások felsorolására vállalkozhatunk.

A Vígszínház meglepetése Bertold Brecht Koldusoperája. Gothár Péter rendezésében. A szokatlan feldolgozás /műfaji megjelölése zenés játék/ főbb szereplői Kaszás Attila, Seress Zoltán és Eszenyi Emikő.

A Várszínházban a televízióban is nemrég forgatott Csurka István darabnak, a Döglött aknáknak volt premierje. Most azonban Major Tamás és Kállai Ferenc helyett két másik nagy egyéniség Haumann Péter és Reviczky Gábor látható.

A Játékszínben Eörsi István darabját az Interjút játszák, mely a szerző mesteréről, Lukács Györgyről és kettőjük kapcsolatáról szól. Izgalmasnak igérkezik az előadás nemcsak témája, hanem a rendező Babarczy László és a színészek személye miatt is. Lukács Györgyöt Gábor Miklós, Eörsit Koltai Róbert személyesíti meg, mellettük pedig Törőcsik Mari, Básti Juli es Egri Kati látható.

Az eddig középszerüség csöndjében meghúzodó József Attila Színház érdekes vállalkozással állt elő. Már a darabválasztás is meglepő: Schwajda György Csoda című komédiáját-groteszkjét állították színpadra, amelyet Garas Dezső vendégként rendezett. A színészek között is találhatunk két vendéget, Gáspár Sándort és Törőcsik Marit a "hazai" Bánsági Ildikó mellett.

A Radnóti Színpadon /bocsánat Színházban/ az Utazás a föld körül nyolcvan nap alatt című Verne regény adaptációja látható. Az előadást nem is a történet, inkább a különleges színpadi megoldások, mozgások tehetik érdekessé. A rendező Márton András, a főbb szerepeket pedig a színház fiatal művészei alakítják.

FEBRUÁRI BEMUTATÓK

A február már nem kecsegtet annyi bemutatóval, mint a január, de két előadás mindenképp kitüntetett figyelmet érdemel. Végre, nagy sokára a Katonában láthatunk majd egy új darabot, Frank Wedekind Lulu című drámáját. "A fekete, véres virágok szépsége lebeg írásai felett. Mégis szűz és fehér lélek ez a Wedekind. Látla a hullafoltos, rothadt társadalmat, a feloszló óriási szervezetet, és vágy fogja el a szépség, az egészség, a napfényes tisztaság nosztalgiája"-írta Kosztolányi Dezső 1907-ben. A Luluról szóló két drámát- A föld szelleme, Pandora szelencéje- maga a szerző fogta össze közös változattá 1905-ben. s erre a szövegkönyvre Wedekind a Luluban a romboló, démoni, másokat és végül önmagát is elpusztító női principiumot akarta megörökíteni. A darabot nálunk eddig csak Miskolcon mutatták be néhány éve. Most Ács János viszi színre Udvaros Dorottyával a főszerepben. További szereplők: Csákányi László, Sinkó László Kaszás Gergő, Máthé Gábor..."

/Pesti Hírlap/

A megújulni próbáló Nemzeti Színházban lesz a hónap másik érdekes bemutatója, Bertold Brecht: A kaukázusi krétakör című darabja.

"Brecht a "krétakör" ősi mesemotívumának új értelmezését adja e drámában: azt kell az igazi anyának tekinteni, aki felneveli a gyereket, s nem a vér szerinti kapcsolatot a bajban megtagadó szülőanyát. Az urának elhagyott gyermekét felnevelő grúz cseléd-lány, Gruse története Brecht egyetlen olyan drámája, amelyben győzedelmeskedik a jóság. Egyben különös anyadrámáinak megkoronázása: egyik müve sem áraszt "a dialektikus észjárás örömei közepette ennyi meghitt közvetlen testmeleget". Csiszár Imre rendezésében Kubik Anna kelti életre az "anyát", további főszereplők:Bubik István, Cserhalmi György, Béres Ilona."

/P.M/

TÁMPONT-SZINHÁZ NAPTÁR-FEBRUÁR

15.Játékszín-Az interjú
Katona-Lulu
Vár-Ruzante

16.Nemzeti-Kaukázusi krétakör
Vár-Döglött aknák
Katona-Revizor

17.Radnóti-A hetvenkedő.../du.f3/
Vár-Kaukázusi krétakör

18.Pesti-Edith és Marlene /du.f3/
Katona-Kutyaszív
Radnóti-A hetvenkedő.../8/

19.Szkéné-Mulatság /este flo/
Pesti-Nagybőgő
Játékszín-Himnusz

20.Katona-Vízkereszt
Radnóti-A hetvenkedő...

21.József A. Sz.-A csoda
Katona-Vízkereszt

22.Szkéné-Mulatság
Nemzeti-Elveszett paradicsom
Játékszín-Himnusz

23.Katona-Übü király
Játékszín-A néma levente
Radnóti-Esti kérdés

24.Játékszín-Janika
Katona-Csirkefej
Szkéné-Szentivánéji álom

25.Katona-Csirkefej
Szkéné-Szentivánéji álom
Radnóti-A hetvenkedő /du. f3/

26.Katona-Lulu
Radnóti-A hetvenkedő katona

TIZENEGYEDIK OLDAL

Horváth, Endre

Kolonics Pál : Piszkozat

Azt álmodom, hogy valaki beszél bennem. Örökké ezt álmodom.Lassan, nyomatékkal beszél: jegyezzem meg,amit mond. Időről-időre fölnéz. Nem emlékszem semmire.Vagy emlékszem, de a kulcsszó kiment a fejemből.Hónapokig fetrengtem együtt két Pilinszky sorral. "Különös, hogy a tenger ... / holott minden hulláma végítélet". Halhatatlan. Nem bírtam megtalálni ezt a szót.

Gyerekkoromban a hírnévről álmodtam. Álmomban híres voltam. Nem akartam híres lenni, elkerülhetetlen volt. Jogos büszkeséggel gondolok erre. Aztán hallottam egy sokkal szebb álomról. Egy lány saját soha-meg-nem-írt könyvét olvasta éjjelenként. Nem a büszkeség álszent mosolyával, ájult örömével, hanem csak egy felszabadult sóhajjal. Néhány holtfáradt mozdulattal. Szerelmes vagyok ebbe az álomba. Irigylem valakitől az éjszakáit. Így kellene, már álomban megteremtenem majdani emlékeimet. Akár még idő előtt. Erről álmodom.

Meddig húzhatom még? Tudom, az illető arról beszél, hogy nem szeretlek téged. Pontos, higgadt. Még arra sincsen szüksége, hogy a nyomorunkat fölemlegesse. Ha ugyanilyen lassan, nyomatékkal tudnék beszélni hozzád, megszabadulhatnánk egymástól.

Valamiért folyton el akarom mesélni, ahogy a strandon üldögélek. Az éles fényű, nehéz hőségben félig álommá válnak a gondolataim. A borzasztó világosságban olyan meztelenek és nyílvánvalóak az emberek, hogy le kell zárnom a szememet. Már csak szemérmességből is. Amint rájövök, hogy a lányok teste aranyból van, egyszeriben tudom, hogy nem szeretlek. Ott látlak téged: ugyanolyan meztelen vagy. Odaképzellek, mint bárki mást, és ottfelejtelek. Szó nélkül. Fekszel.

A mosolyod félúton elakad.Attól a pillanattól fogva szüntelenül érvel bennem valami ellened.

Utánad járok.Az alkalmat várom, aztán megszólalok.Irigylem tőled az álmodat.Fölémkerekedsz. Keresek valakit.Keresek neked valaki jobbat.Most úgy tűnik, ez a kapcsolat ujjászületik.Jobban törekszünk egymás felé, és ebben magasabbrendűvé változunk.Tévedés. Vagy csalás.Az alkalomra várunk.A közöttünk dolgozó iszonyat csak az elmúlásban magasztosul.Az elmulásban, ami nem létezik.Mondtam, irigyellek.Nem engedhetlek el.Az az irigység én magam vagyok.Szeretem magam.Magamnak követellek.Kirabellak.Arra az időre készülök, amikor nem leszel.Egyáltalán.Az időre, amikor már csak közös halhatatlanságunkban, halhatatlan haragunkban és bocsánatunkban létezel. Ez akkor lesz, amikor nem írok neked soha-el-nem-küldött leveleket.

Nem akarok éhezni.Nem is fogok. Ezért ölellek egyre hevesebben.Magamra gondolok, és tőled félek. Mert nappal van és borzasztó világosság.Az álmaimban pedig áramszünet.

KÉT HÉT MÚLVA IS ... | Rajz: Nagy Anna

ZAVARBAN-- SZEGÉNY IRÓPALÁNTA !!!

Ez most éppen én vagyok. Világéletemben utáltam a lemez és egyéb művészetkritikát. Szerény véleményem szerint a művészetet élvezni kell és nem beszélni róla. Ennek ellenére persze belátom szükség lehet arra, hogy egy műről röviden, ismertetés céljából irjanak. Szóval most én fogom elvégezni a piszkos munkát. Tehát:

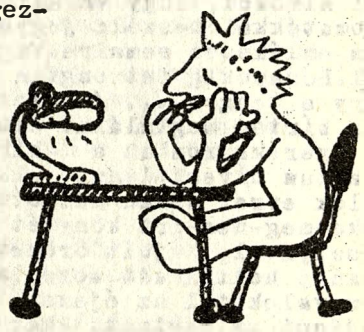

ÚJ /ÉS NEM ANNYIRA ÚJ/ LEMEZEK
A kevésbé könnyü müfajban:

BINDER KÁROLY: KONTINENTSPIEL

Akusztikus kisérleti improvizatív /jazz?!?/ zene, mondanám skatulyába gyömöszölvén. Ez az a fajta zene amire egy kicsit jobban oda kell figyelni ,mint a .....-ra./ide a Világ Ifjusága-ha van még ilyen-Top10 listájának bármelyik számát helyettesitsd be!/ Érdemes egy csendes délután úgy hallgatni, hogy közben nem csinálsz semmit.Persze ehhezz szükségeltetik egy lemezjátszó és egy sarok ahová elvonulhatsz;hogy ne zavarjanak a müélvezetben. De akkor se csüggedj,ha véletlenül nincsen zenesarkod.Binder mostanában is ezt a müsort játsza,úgyhogy legjobb ha elmész és meghallgatod.

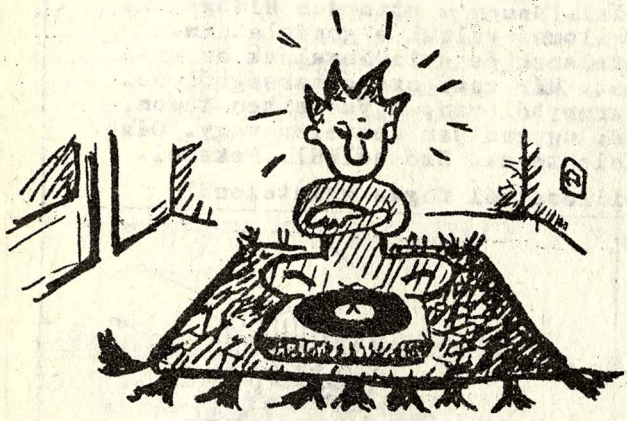

Szóval,összegzésképpen:ez egy ilyen költői-filozófikus alkatu embereknek való lemez-akárcsak ezen irás szerzője/szegényke/. Na,ha már ilyen sikeresen idétlenkedtem idáig,egy dolgot hadd mondjak komolyan/!!/:Binder ur tényleg nagyon érdekes,sőt mitöbb szép zenét játszik egy szál zongorán./Biztos ő is ilyen költői-filozófikus alkat./

MI jöhet még ezután,kérded,talán hallgasd meg a lemezt!

Erdély — Kucsinka Katalin

"Kis magyar néprajz"

Az utóbbi évben és főleg az utóbbi 1-2 hónapban nagy figyelemmel kísérte az egész ország a romániai eseményeket, Románia népeinek és főleg a romániai magyaroknak a sorsát. Most, hogy a határ ismét megnyílt és viszonylag háborítatlanul utazhatunk nemcsak mi, hanem a romániai lakosok is, az erdélyi tájak, emberek, az erdélyi népművészet szerelmeseinek újra óriási lehetőségei nyílottak ismereteik gyarapítására, új élmények szerzésére. De nemcsak a szakmai érdeklődés által hajtott embereknek, hanem a laikus érdeklődőknek is újra szabad az út. Úgy gondoltuk, hogy hasznos lehet, ha főleg ez utóbbi olvasóinknak egy kis kapaszkodót, tájékozódási pontot nyújtunk a most induló sorozatunkban ahhoz, hogy egy kicsit eligazodjanak Erdély néprajzi térképén, és a nagyobb tájegységek legjellemzőbb vonásaival megismerkedjenek. A sorozat nem vállalja magára az idegenvezető szerepét, márcsak terjedelmi okokból sem, ehhez jó útikönyvek léteznek /pl. Utazások Erdélyben/. Valóban csak egy rövid ismertetőt szeretnénk nyújtani elsősorban az egyes tájegységek építészeti, népművészeti, néprajzi jellemzőinek felvillantásával.

Szilágyság

Eredeti és mai szűkebb értelmében is, a "szilfás meder" jelentésü Szilágy -folyócska vidéke, de már a XVI.sz.-ban a Szilágyság tájnevet használták a Zilahtól észak-nyugati irányban fekvő, a Meszes és a Bükk hegység közé ékelt egész medencére. A középkorban magyar népességü volt, csak a 15-16.sz.-ban bomlott meg etnikai egysége a beköltözö románokkal, majd később a németekkel. Kisebb egységei: Kraszna-vidéke, az egykori Kraszna vármegye területe, központjai:Szilágysomlyó,Kraszna,Zilah; a Berettyó-mente Szilágynagyfalu és Berettyószéplak központtal; a Tövishát a Szilágyság középső vidéke Diósad,Vérvölgy,Désháza központokkal.

A szilágysági népművészet egyfelől az Alföld irányába nyitott, másfelől Erdélyhez kapcsolódó jellegzetességekkel bír. A hímzett párnavégek, abroszok, lepedők, ágyfütülvalók/kislepedők/ és kendők keresztszemmel és ennek a hímzésnek különböző változataival /szálánvarrott öltés, álló keresztszem/ vannak kivarva. A népviselet is hordozza a két tájegység hatásait. A férfiak öltözetét a galléros, kézelős vászon ing, a nadrág alatt viselt szük lábravaló, a nyáron hordott vászon bőgatya, a téli posztónadrág,előtte régen fehér, újabban kék hímzett vászon kötény, ingre öltött zsinóros gombos posztó mellény/lajbi/, a télen viselt guba, újabban posztókabát alkotja. Ezt egészíti ki a kalap,kucsma ill. a bocskor,csizma, vagy bakancs. Az öltözet főbb darabjai a nőknél: ráncolt, bő ujjú rövid ing, alsószoknya/pendely/, az ingen viselt vállon átvetett rojtos cifrakendő, a lájbi, az időseknél a rékli/női ujjas/. Ehhez a kortól függően különböző színü, piros ill. sötét szoknya, előtte kötény járult. Télen ezt egészítette ki a guba /gyapjú ruha/, a fejrevaló kendő, a csizma vagy cipő.

A szilágysági táj jellegzetes vonása a ma már kevés helyen látható tölgyfából épült református templomok és haranglábak, melyeket más vidékeink református templomaihoz hasonlóan gyakran virágos festésü kazettás mennyezettel láttak el/pl. a krasznai református templom/.

Érdemes még befejezésül megemlíteni a Szilágyság fazekasságát, melynek központjai Désháza és Zilah. Jellemzői a fehér alapon zöld, barna, sötétlila növényi motívumok.

SZABADSÁG

Tudd meg:
szabad csak az, akit
szó nem butít, fény nem vakít.
Se rang se kincs nem veszteget meg
nyíltan gyülölhet, átkozhat, szerethet,
a látszatot lenézi, meg nem óvja,
nincs letagadni, titkolni valója.

Tudd meg:
szabad csak az, kinek
ajkát hazugság nem fertőzi meg,
aki üres jelszókat nem visít,
nem általat, nem ígér, nem hamisít,
nem alkuszik meg. Hű becsületéhez,
bátran kimondja, mit gondol
mit érez,
nem nézi azt, hogy szép-e, tetszetős-e,
sem azt, kinek ki volt és volt-e őse
nem bámul görnyedően a kutyabőrre,
s embernek tudja azt is, aki pőre.

Tudd meg:
szabad csak az, aki
ha neve nincs is, mégis valaki,
vagy forró vagy hideg, de sose langyos,
tüzet fölöslegesen nem harangoz,
van mindene, ha nincs is semmije,
mert nem szorul rá soha senkire.
Nem áll szemére húzott vaskalappal,
mindig merészen szembe néz a nappal,
vállalja azt, amit jó társa vállal
és győzi szívvel, győzi vállal,
helyét megállja mindig mindenütt,
többször cirógat, mint ahányszor üt,
de megmutatja olykor, hogy van ökle,
szabad akar maradni mindörökre!
SZABADSÁG! Ezt a megszentelt nevet
könnyelműen, ingyen ajkadra ne vedd!

Tudd meg:
szabad csak az, aki
oly áhítattal mondja ki
mint Istennek szent nevét a jó pap,
szabad csak az, kit nem rettent a holnap,
ínség, veszély, kín meg nem tántorít,
és lelki béklyó többé nem szorít.
És akkor is, ha koldus, nincstelen,
hiába őrzi porkoláb, lakat, vár,
az sose rab, ki lélekben szabad már.
Ilyen szabad légy! Ez nem könnyű játék,
égből lepottyant, nagylelkü ajándék.
Szenvedj meg érte! Ingyen nem adják.
Hol áldozat nincs, nincs szabadság.
Ott van csupán, hol szózatát megértve
meghalni tudnak, s élni mernek érte.
De nem azért dúl érte a harc,
hogy azt csináld, amit akarsz,

s mindazt más kínnal robotolt,
önzőn magad javára letarold,
mert szabadabb szeretnél lenni
másnál.
A szabadság nem perzsa vásár,
nem a te árud, milliók kincse az,
mint reménység, napsugár, tavasz,
mint virág, mely dús kebleket
kitárva,
szétönti illatát a szomjas világra,
hogy abból jótestvéri jusson
minden embernek ugyanannyi
jusson.
A véröntözte magból most kikelt!
ÁPOLD! VIGYÁZZ RÁ! ŐRIZD!
ÜNNEPELD!

/ Kolozsvárott láttuk. Lejegyezte Cs.L. /

IDEGENNYELVŰ LAPSZEMLE

Hessing Vera & Csuti Lóránt

A szabadság sokkja

/ A Newsweek interjúja Alexei Gherman-nal, akit a magyar nézők a Barátom Ivan Lapsin cimü film rendezőjeként már ismerhetnek./

Newsweek: Adott-e új művészi energiákat a szovjet filmeseknek az új szabadság?

Gherman: Úgy gondolom, hogy inkább az elveszettség érzetét hozta létre, azt, hogy nem tudjuk merre tovább. Igen, van lelkesedés, de ez célpont /fókusz/ nélküli. Valaha minden olyan világos volt, most meg minden összekavaradott. Régen, ha sikerült elmondani az igazságot az már nagy tettnek számított. Most igazat mondani még nagyon keveset jelent, meg kell találni a művészet nyelvét és ez nagyon nehéz. Az emberek már nem járnak színházba.

Newsweek: Miért?

Gherman: Mert korábban a művészek és nézők között egy hallgatólagos összeesküvés volt. Mi mondtunk valamit, de a nézö tudta, hogy másról beszélünk - a sorok között olvasott - de nem lehetett rajtakapni minket. És egyszer csak ez a fajta kontaktus elvesztette a fontosságát, és az emberek már nem tudják hogyan kell egyenesen beszélni, és ez nagy tragédia mert a így a színházak elvesztik közönségüket. Mindez persze a filmre és irodalomra is igaz. Ugy hiszem az irodalom Sztálin, Hruscsov és Brezsnyev alatt volt a legjobb. Most sokkal alacsonyabb minőségű, és ez a mozira is igaz.

Newsweek: Mit szeretnének a szovjet emberek a filmeken látni manapság?

Gherman: Ugy hiszem, az emberek rémesen össze vannak zavarodva. Kicsúszott a lábuk alól a talaj. Most keresnek valami járható utat. Amit észrevettek, hogy az összes stabil pont, minden ami korábban biztosnak tünt, hamisnak bizonyult. És most veszik észre, hogy minden amire azt mondták nekik, hogy legyenek benne, hogy dolgozzanak érte - hamis.

Newsweek: Inkább színesben vagy fekete-fehérben szeret dolgozni?

Gherman: Lehet jó szines filmeket is csinálni, de az orosz filmek nem szinesek! Itt az USA-ban minden olyan világos, de Oroszországban minden kicsit ködös. Ha megkérdezné milyen színü Oroszország, azt válaszolnám: szürke. Azt hiszem, hogy a nyugati filmek nem nekünk valóak. A franciák is ajánlották, hogy küldenek nekünk a sajátjaikból, de énz azt feleltem: "Nem, nem. Hagyják, hadd használjuk a sajátjainkat." Erre Ők: "De hiszen azok rossz minőségüek!" "Igen, de rólunk szólnak. Nem szépitik a valóságunkat."

Newsweek: Van-e még a Szovjetúnióban erős antiszemitizmus?

Gherman: Inkább, mint valaha!
Az emberek elkezdték egymást figyelni, de nem aszerint, hogy ki mit csinált élete során, hanem hogy milyen vérből származik. Ez az, amiért a következő filmemet meg akarom csinálni. Gorbacsov engedélyezte Alekszandr Aszkoldov filmjét a Komiszárt, amely kedvezően mutatta be a zsidókat. A filmet cionizmussal vádolták, de én tudom, hogy Gorbacsov személyesen látta és engedélyezte. Én azonban nem akarom azzal vádolni, hogy ő ennek a "betegségnek" az okozója. De a párt apparátust már nem tudom kihagyni az azonosításból, ők Sztálin idejében "fertőződtek meg" és mostanáig hordozói ennek a szellemnek.

Newsweek: Jó vezetőnek tartja Gorbacsovot?

Gherman: Ha Gorbacsovot leváltanák, az a legnagyobb tragédiája volna országunknak, mert akik őt kritizálják, nem veszik észre, hogy a glasznosztyot ő találta ki. Úgy látom ezt az embert, mint aki egy nagyon bonyolult sakk játszmát játszik, miközben a kibicek azt kiabálják, hogy ez rossz lépés volt. Ha ő nem tart ki, akkor úgy gondolom, hogy a nemzet nagyon hamar jobbra fog tolódni, mivel már mindenki fáradt.

/ Newsweek/January 8, 199o /

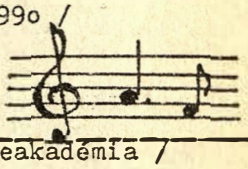

KOMOLYZENEI KONCERTAJÁNLAT

o2.16.	19.3o....	MÁV Szimfónikus Zenekara: Bernstein: Candide - nyitány Székely E.: Ítélet Jeruzsálemben - oratórium L. Subramaniam: Fantázia indiai dallamokra	/ Zeneakadémia /
o2.18.	19.3o....	Szenthelyi Miklós hegedüestje /Vivaldi, Tartini, Mandelssohn, Paganini, Bach/	/Zeneakadémia/
o2.18.	19.3o....	Benkó Dixieland Band " In memoriam Luis Armstron"	/ Pesti Vigadó /
o2.18.	19.3o....	Concentus Consort: Velencei muzsika	/Zenakadémia Kisterem/
o2.19.	19.3o....	Benkó Dixieland Band "Dixieland világslágerek"	/ Pesti Vigadó /
o2.19.	19.3o....	Baranyay László zongoraestje / Chopin: Öt noktürn	Zeneakadémia Kisterem/
o2.2o.	19.3o....	Szentrey Karper László gitárestje / Közreműködik Szebenyi János /fuvola/ és a Tátrai Vonósnégyes	/Zeneakadémia/
o2.2o.	19.3o....	Benkó Dixieland Band "Világslágerek dixielandben"	/Pesti Vigadó / km. Berki Tamás
o2.22.	19.3o....	Liszt Ferenc Kamarazenekar Schuber-Mahler müvek	/ Zeneakadémia /
o2.24.	19.3o....	Bartók Vonósnégyes Haydn, Schumann, C.Frank műveiből	/ Zenakadémia /
o2.26.	19.3o....	Failoni Donatella zongoraestje / Chopin és Liszt müvvek	/ Zeneakadémia /
o2.27.	19.3o....	Lehotka Gábor orgonaestje Bach orgonaművek	/ Zeneakadémia /
o2.28.	19.3o....	A Régi Zene Akadémiája /Szovjetúnió/	/Zeneakadémia/

Utazás

Csuti László

Többen említették és hiányolták az "Utazás" rovatot, amely az előző tanév során próbált hasznos információkat, ötleteket adni a nyári élmények gyarapításához. Tudjuk, hogy jó néhányan közülletek el is jutottak a csatornán túli Angliába, távoli Skóciába / bár az időjárás inkább a valódi nyaralásnak kedvezett mintsem a jövedelmező munkának, az akkor nem éppen ködösnek mondható Albionban /, s volt aki az "új világban" próbált szerencsét több-kevesebb sikerrel, hogy csak néhányat említsek a sorozat korábbi ötleteiből.

Nos, az "Utazást" újból útjára indítanánk. Biztatást keresve azoknak is, akiket már-már reménytelenné / nemcsak megdöbbenté / tett saját kemény valuta helyzete. Hisz, a hivatalos valutavásárlási lehetőség évi 5o dollárra kurtítása jó nagy pofont adott álmainknak és lehetőségeinknek. Nem tisztem, hogy a kormányrendelet kritizálók népes táborába én is belépjek, ezt már jó néhányan megtették korábban. Egy megjegyzést csak: érintett ez a rendelet főként minket, diákokat a legsúlyosabban, akik leginkább utazási céllal használták fel valutájukat, s váltak a világ új, lelemények csavargóivá.

Keseregni bizony kár! Lássuk mire lehet elég / ha egyáltalán elég lehet valamire / az az 5o zöldhasú amely korábbi és a jövőben is várható sorozatos forint leértékelések nyomán egyre több forintunkba kerül. Vagy mennyit vagyunk még képesek 9o-1oo Ft-ért kiegészítésül vásárolni a lassan szürkülő fekete piacon. Vagy mennyire tudunk beszálni a lassan a"koldusok" megalázó versenyfutásába a még el-el érhető külföldi nyári munkalehetőségekért, hiszen tavaj még csak magyarok és lengyelek ajánlkoztak az angol farmok kínálta nyári munkákra, s még jutott is majdnem mindenkinek.

Kérdés, hogy a leomlott falak mennyire indítják majd szépen vagy ugrásszerüen a bolgárok, csehek, szlovákok, románok, németek csapatait, s válva ezáltal a kelet-európai népek különös történelmi találkozásaivá....

Igy sorozatunk is ezen korlátok figyelembevételével kell hogy próbáljon ötleteket és szerény segítséget adni, talán legtöbbször és leginkább azáltal, hogy eddig a kevésbé divatos vidékek felé próbálja fordítani, csalogatni a tervező tekinteteket, melyekben épp úgy rejthet érték és öröm, felejthetetlen pillanat egyaránt. EZ ÍGY IS VAN. Legfeljebb az a kétes varázsa nem lesz meg számunkra / amely ugye bennünk motoszkál néha-néha /, hogy a "merre jártál?" kérdésre kevésbé lehet majd egymásra licitálva jó nagyokat, hangzatosakat mondani....

Egyébként is, ma még kelet-európai útjainkat igazán olcsón megtehetjük /s nem győzöm hangsúlyozni, hogy itt az olcsóság egyáltalán nem lefelé minősítő, egyszerűen nincs köze egy-egy utazás valódi értékességéhez! /. az utazás gyakorlatilag nem igazi költségtényező / Prága mintegy Ft, Berlin Ft, Marosvásárhely 25o Ft., stb. távolságra van Budapesttől oda-vissza váltott diákjeggyel./, s remélhetőleg az idén már nem is lesz ebben jelentős változás / Ki tudja? /, de nem árt tudni és figyelembe venni, hogy a MÁV már bejelentette a KGST országok vasúti tarifaegyezményéből való kilépési szándékát, amelyet még erre az évre ugyan felfüggesztett. Félő, hogy jövőre már többszörösére megdrágult, a nyugat-európai viszonylatú jegyárakkal hasonlókkal kell majd szembenéznünk. Nem valószínü, hogy addigra mind az ország, mind saját anyagi helyzetünk látványosan javulna. Sőt...! Ragadjuk hát meg a lehetőségeket, amíg lehet!

Ennek megfelelően kívánunk a szomszédos országokba / esetleg néhány távolabbi, de még elérhető tájakra / csábítani benneteket. Ugyanakkor kérünk mindenkit, hogy a rovat szellemében bármilyen ötlete, megélt élménye akad úti tarsolyában, keressen meg bennünket / Közgazdász szerkesztőségben I. em. 159.sz. általában a déli órákban/ hogy tehessük közzé mindenkinek.

JELES NAPOK — Csuti László

Farsang

Vízkereszt napjától /január 6/ hamvazószerdáig tartó időszak. A szokások és hiedelmek zömének szempontjából azonban többnyire farsangvasárnap, farsanghétfő és húshagyókedd alkotja. Néhol, különösen K-en és É-on a határa kitolódik. A hamvazószerdát követő napon az egynapos böjt után a böjtöt felfüggesztik, hogy a farsangi maradékot elfogyaszthassák. Ennek a napnak zabáló-, torkos- vagy tobzódócsütörtök a neve. A farsang bajor-osztrák jövevényszó: a "vaschang"-ból származik. Első írásos jelentkezését 1283-ból bajor-osztrák adatokból ismjük. Magyarországon kialakulása a középkorra tehető, elsősorban német hatás eredményeként. Elterjedése valószínüleg három fő területen történt: a királyi udvarban, a városi polgárság és a falusi lakosság körében. A királyi udvarban jelentős volt az itáliai hatás, míg a másik két szinten német hatással kell számolni. Ezt az is bizonyítja, hogy a karnevál - amely olasz jövevényszó -, bár számos európai nyelvben megtalálható, nálunk a farsangra nem honosodott meg.

A farsanghoz a karácsonyi ünnepkör után a leggazdagabb jelesnapi szokáshagyomány kapcsolódik. Legjellemzőbb eseménye az álarcos, jelmezes alakoskodás, amely majdnem minden farsangi szokásban előfordul. Történeti adatok tanúsága szerint a 15. sz. óta ismeretes és kedvelt és számos formája ma is él Magyarországon. Leggyakrabban adománygyüjtő szokással kapcsolódik. A farsangi mulatságok a mulatság színhelyén vagy háznál előadott dramatikus játék / halottas játék, betyárjáték, lakodalmas játék, rabvágás/. A busójárás a Mohács környékén délszlávok alakoskodó felvonulása. Erdély több helyén húshagyókedden adták elő a dúsgazdagolás elnevezésü dramatikus játékot is. Gyakori még az állatalakoskodás /állatok megjelenítése, utánzása/, mint pl. a gólyaalakoskodás, kecskealakoskodás, lóalakoskodás, medvealakoskodás. A maszkos alakoskodái dramatikus játékai és a felvonulások mellett fontos esemény az ünnepinél is gazdagabb evés-ivás, tánc, mulatozés az ivóban, fonóházban vagy más közösségi helyen. A mulatság gyakran elkülönült nemenként és korcsoportonként /pl. asszonyfarsang/. Kezdete néhol a farsang utolsó előtti vasárnapján, a lányok vasárnapján kezdődik. A Felvidék némely területén a farsangvasárnapja előtti ún. kövércsütörtök a mulatozás első napja. A legények a muzsikusokkal végigjárják a falu utcáit. A lányos házak előtt táncolnak, és a házbéli lányt is megtáncoltatják, aki ezért pénzt ad a legénynek. A pénzből a muzsikusokat és a mulatozás költségeit fizetik. Az általánosan elterjedt köszöntő szokások, ill. adománygyüjtő felvonulások is közös mulatsággal zárulnak. Legények és fiúgyermekek versengő ügyességpróbái is ismeretesek voltak náhol /kakasütés, gúnárnyakszakítás/. Magyarországom is élt az Európa-szerte ismert szokás a böjt és a farsang tréfás küzdelméről /Cibere vajda és Konc király/.

A farsangi köszöntő: többnyiregyermekek, egyes helyeken lányok adománygyüjtő, köszöntő, jókívánságmondó felvonulása farsangkor. Néhol csak legények és nős férfiak járnak farsang keddjén, néhol hétfőn vagy vasárnap házról házra farsangot köszönteni. többnyire hosszú nyárssal a kezükben, bekormozott arccal. Esetleg valamilyen hangszer kíséri az éneküket. Néhol bizonyos varázscselekmények kapcsolódnak a köszöntéshez: pl. Baranya megyében kukoricát szórnak a farsangolók lába alá, hogy sok csirkéjük keljen, mint ahogy a letaposott kukorica is kikel. Az ének végén a gazdasszony vagy a gazda esetleg így szól: "gyertek ide fiaim azzal a nyárssal. Rátüzöm a szalonnát, hogy szép megölőjeim legyenek!"

VÁROS

Okrutay Miklós

Eső esik,hajad csatakos,gallérod felhajtva,cipőd még a teljes átázás előtt.Pontosan fogod tudni,mikor jön el az utolsó pillanat:amikor mindez elveszti végső romantikáját.Bágyadtan szemetel az eső,már két napja teszi ezt.A sokéves tapasztalat ellenére mégis becsapva érzed magad.Elvégre tél van,s te havat szeretnél. A VÁROSsal nemigen tudsz mit kezdeni.

Sorra járod a könyvesboltokat,lapozgatsz.Elolvasol egy-egy verset, s közben a polc túloldalán ácsorgó lány tekintetét keresed.Az üzletek sorra váltják egymást,de a versek valahogy ugyanazok,s a tapasztalat is: ma nem fognak cinkosan összemosolyogni veled. Elfáradtál,kávéházban szeretnél ücsörögni,újságot lapozni közben, nem a betűkért,hanem a papír otthonos zizegéséért.Teát rendelnél, forrón gőzölgőt,s most először csak tejjel ízesítenéd;különben mindig sok cukorral,citrommal iszod,forró limonádé.De a város mostohán bánik veled,nincsenek kávéházai.

Még megnézel egy kiállítást,csupán mert útbaesik.A tárgyi világot hamar megfejted -a tér olyan,mintha egy óriási szájon keresztül egy emberi testbe lépnél be.Sorra ismered fel a különböző szerveket,majd elérkezel a másik nyíláshoz.Micsoda koncepció!De te azért mégsem akarsz itt távozni,ezért visszafordulsz.

Újra az utcán.Egy kapualjban megpihensz,perecet majszolva -persze a sós lemezkéket előre lecsipegetve- a körülötted kavargó szürke embertömeg tónusváltásait tanulmányozod.Egyre biztosabb vagy benne,most nem akarsz közéjük tartozni.Menekülsz.

Margitsziget,Nemzeti Sportuszoda.Hátadra fekve álmosan lebegsz a vízben,az előrehaladásért nem sokat teszel.Az építészre gondolsz,akinek ezt a teret köszönheted.

Hajós Alfréd.Neve kétszer is megtalálható a falakon.Először a bejárat felett olvashatod szignóját -"aláírta művét"- ,majd benn a márványba vésett névsor élén.Igen,ő az 1896-ban felújított olimpiai mozgalom első magyar bajnoka.Sőt,kétszeres győztes,a 100 és az 1200 méteres gyorsúszásban diadalmaskodott.

A dobogó legmagasabb fokán.A te tiszteletedre felvonják nemzeted zászlaját.A himnusz hangjai.Az osztráké,1896-ot írunk. De a lelkes magyar tábor leinti a zenekart,hangjuk betölti a teret a "mi" Himnuszunkat énekelve.Most eszedebe jut rektorod szigorú szava:magának az az elsődleges feladata,hogy itt a Műegyetemen helytálljon.Mulasztásait pótolnia kell,ebben a tekintetben semmiképp sem vehetek figyelembe holmi sportversenyeket.Mindazonáltal kívánom magúnak,hogy méltóképpen képviselje hazánkat a világ előtt.

Hazatérésedkor azért más a hangulat.Lehet veled büszkélkedni. Számodra ez az ifjúkori élmény jövőd meghatározója.Építészet és sport tökéletes testvéri kapcsolata.Az 1924. évi szellemi olimpián stadionterveddel ezüstérmet nyersz.Még játszottál 1897-ben az első hazai válogatott labdarúgómeccsen győztes csapatunkban,majd harminc év múlva felépíted a Megyeri úti stadiont.Vasbetonszerkezetével korszaknyitó alkotás.Mint ahogy az a margitszigeti Nemzeti Sportuszoda is.1930-ban Európa első fedett versenyuszodája volt.

Itt élvezem én most a könnyed lebegést,s közben talán kissé tiszteletlenül beszélgetek veled,/Honnan a mersz a tegezéshez?/

Szereted ennek a térnek a hangulatát.A vasbeton ívek feszülését, a lelátók némaságát,ahová érted szurkolók hadát képzelheted;a hatalmas ablakokat,ahonnan ömlik be a fény;az úszómester sípjának visszhangját;az úszósapkás lányok zavartságát.Ezt jelenti számodra a "Spori".A Margit-híd felé már jókedvűen bandukolsz.Hajad még vizes, nem szárítottad meg,de az eső már elállt.A nap is előbújt,valahol a Várhegy fölött jár.Hosszúra nőtt árnyékod vígan nyújtózik a téli verőfényben.

Felhívás

Egy rövid köszönetet mondanánk mindazoknak, akik decemberi számunkban megjelent kérdőíveket kitöltve és eljuttatva hozzánk, válaszoltak néhány kérdésünkre, amelyeket elsősorban önmagunk egyfajta tükreként próbáltunk magunk felé fordítani. Lássuk, milyenek vagyunk mások számára, pontosabban a ti számotokra. Csak reméljük, hogy a tükör nem torzított sokat, s nem mint az elvarázsolt kastély tükörterme egészen másnak mutat.

A vegyesen méltató és kritikus hangvételü megjegyzések között nagyon sokan joggal hívták fel a figyelmünket a lap néhány alapvető hiányosságára. A konkrétumok között főként a programok rendszeresebb és bővebb közlését, pontosságát, időszerüségét említettétek. Hiszen valahol egyfajta programközlő füzet, valódi "támpont"-tá próbálunk több-kevesebb sikerrel válni. Ezen törekvéseink közepette szükségünk van a Te segítségedre is!!!

A kérdőív során többen jeleztétek, hogy talán szivesen csatlakoznátok kicsiny, de lelkes társaságunkhoz. Az ebbéli cselekedetetek akadályaiként többek között az idő hiánya, s talán a bátortalanság is szerepelt. Sajnos időt ajándékba senkinek sem adhatunk, a nap olykor-olykor szűknek tűnő 24 órájának megnyújtására nem vagyunk képesek, csupán csak lelkesítő szólamokat zenghetünk. Ehelyett bátorításul csak annyit mondanánk: **Gyere közénk!**

Lelkesedésedet ne tompítsa félelem, az önmagadnak állított túl magas mérce, az írói véna képzelt hiánya. Próbát pedig itt tehetsz leginkább önmagaddal. Gondolkozz! Mit veszíthetsz egy próbálkozással? Nem holmi szakértő, magas igényü zsűrihez beszélünk - CSAK EGYMÁSNAK! A világról, s benne mindarról, mit így vagy úgy értékesnek találunk. Gyere, s nemcsak tollforgatókat várunk magunk közé!

Na, Szia!

/ megtalálhatsz bennünket - általában a déli órákban - az I.em. 159., Közgazdász szerkesztőségben vagy ugyanott üzenet is hagyható /

támpont

Felelős kiadó : Kupcsik József
Szerkesztette : Csuti László
Címlap : Nagy Ádám
Készült az MKKE nyomdájában 1500 pl.-ban
Nyomdavezető : Jász József